

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1718

Vragen van het lid **Eijsink** (PvdA) aan de minister van Defensie over *wachtdelicten en toepassing van het militair tuchtrecht*. (Ingezonden 13 januari 2009)

1 Kent u de artikelen «Vijftien «wachtdelicten» in Uruzgan»¹ en «Commandant moet meer zelf oplossen»?²

2 Hoe vaak zijn in de jaren 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 en 2008 militairen straf- of tuchtrechtelijk aangeklaagd in verband met een zogenoemd «wachtdelict» (incident waarbij militairen, wanneer zij geacht worden waakzaam te zijn, zitten te knikkebollen of in slaap zijn gevallen) tijdens uitgezonden missie in Afghanistan? Kunt u in uw antwoord per kalenderjaar aangeven hoeveel van deze aanklachten tuchtrechtelijk danwel strafrechtelijk zijn afgedaan en wat daarbij de gemiddelde opgelegde tucht- en strafmaatregelen waren?

3 Kunt u een causaal verband tussen de hoge werkdruk en het aantal «wachtdelicten» bevestigen? Zo nee, op welke gronden?

4 Op welke wijze kunt u adequate beveiliging en/of bewaking uitgevoerd door wachtpelotons blijven garanderen, wanneer zou

blijken dat de kwaliteit van hun werk lijdt onder de hoge werkdruk?

5 Deelt u de analyse van Luitenant-kolonel Van Tussenbroek dat er te weinig mensen en middelen zijn en er onvoldoende mandaat is om te komen tot voldoende slaapmanagement en recuperatie voor de militairen in Uruzgan? Zo nee, op welke gronden niet?

6 Indien u de analyse van genoemde Luitenant-kolonel Van Tussenbroek deelt, hoe verhoudt zich deze analyse dan tot uw stelling dat er voor de uitvoering van de ISAF-missie in Uruzgan voldoende mensen en middelen beschikbaar zijn?

7 Heeft u het optreden van advocaat Reitsma in het televisieprogramma «Goedemorgen Nederland» gezien?³

8 Herkent u het beeld dat advocaat Reitsma schetst, waarin hij beschrijft hoe de afgelopen jaren «lage» commandanten verantwoordelijkheden, waaronder het opleggen van disciplinaire (tucht)maatregelen, steeds vaker zijn gaan doorschuiven naar «hogere» commandanten of de marechaussee? Zo nee, op welke gronden niet?

9 Deelt u de opvatting dat voorkomen zou moeten worden dat militairen strafrechtelijk vervolgd worden voor

misstanden waarvoor een (disciplinaire) straf opgelegd op grond van het tuchtrecht zou volstaan? Zo nee, waarom niet?

10 Hoe beoordeelt u de suggestie van advocaat Reitsma om bij kleine incidenten te komen tot procedurele veranderingen voor militairen, in casu betrekking hebbende op de procedure van het aflossen van de wacht, in plaats van hen straf- dan wel tuchtrechtelijk te vervolgen?

Toelichting

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van het lid Poppe (SP), ingezonden 12 januari 2009 (vraagnummer 2009Z00252/2080909270).

¹ Dagblad van het Noorden, 5 januari 2009.

² De Telegraaf, 8 januari 2009.

³ Goedemorgen Nederland, 7 januari 2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Van Middelkoop** (Defensie), mede namens de minister van Justitie (ontvangen 27 februari 2009) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 1433

1 Ja.

2 2003: 3 tuchtrechtelijke vergrijpen
2004: noch strafrechtelijke feiten noch tuchtrechtelijke vergrijpen
2005: 4 strafrechtelijk feiten en 1 tuchtrechtelijk vergrijp

2006: noch strafrechtelijke feiten noch tuchtrechtelijke vergrijpen
2007: 7 strafrechtelijke feiten en 5 tuchtrechtelijke vergrijpen
2008: 4 strafrechtelijke en 9 tuchtrechtelijke vergrijpen
De tuchtrechtelijke afdoening van bovengenoemde wachtdelicten heeft in tien gevallen tot strafdienst, in zes gevallen tot een tuchtrechtelijke boete en in twee gevallen tot vrijspraak geleid.
De afdoening van wachtdelicten die strafrechtelijk worden afgedaan resulteert doorgaans in een transactievoorstel aan de betrokken militair. Dit was in elf zaken het geval. De mate van verwijtbaarheid en de uit de nalatigheid voortvloeiende directe gevaarzetting of schade aan de operatie zijn bepalend voor de hoogte van het transactievoorstel. Bij geldboetes kan dit variëren van € 200,00 tot € 750,00. Bij werkstraffen ligt het aantal te werken uren tussen de 40 en de 120. Drie zaken zijn voorgelegd aan de strafrechter. In één zaak is een werkstraf opgelegd, beide andere zaken zijn nog in behandeling.

3
Een verband tussen de werkdruk en het aantal «wachtdelicten» kan niet worden vastgesteld. Er zijn geen gegevens bekend waaruit dit verband zou blijken.

4
Het Opleidings- en Trainingsprogramma van militairen, aangevuld met de Missie Gerichte Opleiding, garandeert dat het personeel zijn taken onder operationele omstandigheden naar behoren kan uitvoeren, waaronder beveiliging en/of bewaking. De commandant ter plaatse beoordeelt de uitvoering van dergelijke taken en kan indien nodig maatregelen nemen om de taakuitvoering te optimaliseren.

5 en 6
De commandant ter plaatse beziet continu hoe hij de middelen die hij ter beschikking heeft, inzet voor de uit te voeren taken.
Slaap en recuperatie zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Op dit moment zijn de slaap- en recuperatieperioden geen reden om de personele omvang van de missie in Uruzgan te herzien.

7
De inhoud is mij bekend.

8
Er zijn mij geen gegevens bekend die een dergelijk beeld ondersteunen.

9
Sinds de herziening van het militaire straf- en tuchtrecht in 1991 is op grond van artikel 78 Wet Militair Tucht recht de commandant verplicht aangifte te doen indien hij van oordeel is dat een hem ter kennis gekomen gedraging een strafbaar feit betreft. Indien sprake is van een wachtdelict in het uitzendgebied is al snel sprake van een strafbaar feit, daar er op grond van de gedraging sprake is van het zogenaamde «gevaarscriterium» als bedoeld in de artikelen 107 en 108 van het Wetboek Militair Strafrecht. Het «gevaarscriterium» doet zich voor indien:
– schade ontstaat of te duchten is voor de gereedheid tot het daadwerkelijk uitvoeren van een operatie; of
– levensgevaar voor een ander ontstaat of is te duchten; of
– gevaar voor goederen ontstaat of is te duchten.

Is het «gevaarscriterium» in het geding, dan is de commandant wettelijk verplicht om aangifte te doen van dit strafbare feit en is tuchtrechtelijke afdoening niet mogelijk. Of vervolgens daadwerkelijk wordt vervolgd, bepaalt het Openbaar Ministerie. Gezien de veiligheidssituatie in Uruzgan zal een wachtdelict eerder een strafbaar feit opleveren dan bij missies waar de dreiging lager is. Aangifte van een wachtdelict levert daardoor sneller het vermoeden van een strafbaar feit op. De beoordeling of sprake is van gevaarzetting en derhalve een strafbaar feit is aan de Officier van Justitie. Die kan in bepaalde gevallen op basis van artikel 79 van het Wetboek van Militair Tucht recht een zaak van relatief geringe ernst terugverwijzen naar de commandant ter tuchtrechtelijke afdoening. Dit geldt echter voor een beperkt aantal strafbare feiten. Wachtdelicten vallen hier niet onder.

10
De procedures met betrekking tot het aflossen van de wacht zijn duidelijk. Het niet volgen van de procedure in het geval van de onderofficier die werd vervolgd voor een wachtdelict geeft geen aanleiding om de procedures aan te passen.